

Calling “Kohanim” to an Under-Age Kohen

In our *minyan*, we sometimes have only one adult *kohen* and his son, who is under bar mitzva, performing *Birkat Kohanim*. In that case, should we call out “Kohanim”?

1. גמרא, סוטה דף לח ע"א

אמר אביי, נקטינן: לשנים קורא כהנים, ולאחד אינו קורא כהן, שנאמר: “אמור להם” – לשנים.

2. משנה, מגילה דף כד ע"א

קטן קורא בתורה ומתרגם, אבל אינו פורס על שמע ואינו עובר לפני התיבה. ואינו נושא את כפיו.

רש"י שם

ואינו נושא את כפיו – אם כהן הוא, שאין כבוד של צבור להיות כפופין לברכתו.

תוספות שם

ואין נושא כפיו – ... יש לומר דההיא דלולב הגזול מיירי עם כהנים גדולים ללמוד ולהתחנך, והא דפסלינן הכא קטן מיירי בשאין גדולים עמו, וההיא דחולין דבעי מלוי זקן מיירי לישא כפיו תדיר בקביעות אבל באקראי בעלמא יכול הוא לישא כפיו אף על פי שלא נתמלא זקנו

3. שו"ת מבי"ט חלק א סי' סד

שאלה: שני כהנים ואחד מהם קטן שעלו לדוכן יקראו אותם “כהנים” כיון שהם שנים, או דילמא כיון שהקטן אינו יכול לעלות לבדו לדוכן, לא יקראו אותם כהנים?
תשובה: נראה שלא יקראו “כהנים” אלא כשהם שנים גדולים, אבל אחד מהם קטן לא יקראו אותם, דקטן אינו מחוייב לברך אלא שהוא עולה עם אחרים להתלמד ולהתחנך, וכיון דדרשינן מ”אמור להם” שהחזן צריך לומר להם “אמרו”, כדאמר בספרי, נראה שאינו אומר אלא לגדול שהוא מצווה לברך לא לקטן ורש"י ז"ל נמי פירש עלה דמתניתין דקטן אינו נושא את כפיו מפני שאין כבודו של צבור להיות כפופים בברכתו – עד כאן. ואם כן פשיטא דאין כבודו של צבור לקרותו שיברכם; ועוד אפילו הוא איפשר דקריאת “כהנים” לא הוויא אלא מדרבנן, וקרא ד”אמור” אסמכתא ... אפילו הכי כשהאחד גדול ואחד קטן לא יפסיק שליה צבור לקרות “כהנים” אבל בפרק אלו נאמרין משמע דהוי מדאורייתא ... וכיון דמדאורייתא נפקא לן מ”אמור להם” דצריך לקרות כהנים, פשיטא דלא קאי אלא אנגדולים דמחייבי לברך מדאורייתא

4. פרי חדש אורח חיים סי' קכח ס"ק יג

כתב בספר כנסת הגדולה ... שאם יש שני כהנים, אחד גדול ואחד קטן פחות מבין שלוש עשרה, אינו קורא להם החזן “כהנים”, והוא ז"ל הסכים עמו. ואני איני מסכים עמהם, דכיון שהוא קטן דבר חינוך הוא וכהן הוי, שייך שפיר למקרינהו כהנים. ותדע דהא איכא מאן דאמר בירושלמי ... שאפילו לאחד קורא כהנים, ונחי דבההיא לא קיימא לן הכי, אבל הכא כולי עלמא מודו שקורא “כהנים”; ומה שכתב המבי"ט שאין כבודו של צבור לקרותו שיברכם, ליתא, דקריאת כהנים הוא כדי שיהפכו פניהם

5. אליה רבה סי' קכח ס"ק כד

כתב הסמ"ג [עשין] סי' קי"ג, ועמא דבר להקרות אף ביחיד, והבין הבית יוסף דמה שמקרא “ויברך” קאי, ולי נראה דאפשר דאף הקורא כהנים קאי, וכן מוכח בכלבו ותשב"ץ שם. ונראה דמעמך דבזמן הש"ס לא היו אומרים “אלקיני” וכו' אלא מתחילין “כהנים”, מה שאין כן לדין שאומרים “אלקיני” אף כשנושאין כפיהם, אם כן אף שאומר כהנים בקול הוא מלשון התפלה.

6. שולחן ערוך אורח חיים סי' קכח סעי' י

... אם הם שנים קורא להם (הש"צ): כהנים. הגה: ולא יאמר אלהינו ואלהי וכו'; ויש אומרים שאומרים אותו בלחש עד מלת כהנים, ואז יאמרו בקול רם וחוזר ואומר: עם קדושך כאמור, בלחש, (וכן נוהגין במדינות אלו) ... ואם הוא אחד, אינו קורא לו, אלא הוא מעצמו מחזיר פניו.

משנה ברורה שם ס"ק לח

ואם הוא אחד וכו' – ואפילו אם יש עמו עוד אחד קטן פחות מבין שלוש עשרה שנה, גם כן אינו קורא כהנים [מבי"ט סי' ס"ד] והפרי חדש מפסק בזה. ומיהו לפי מנהגנו שהש"ץ אומר “אלהינו” ורק שיאמר “כהנים” בקול רם לא איכפת לן כלל, דליכא הפסק והוא מעין התפלה, ומהאי טעמא כתב האליה רבה שאפילו ליכא כהן קטן רק כהן אחד גדול, נמי אם אמר הש"ץ בקול רם “כהנים” אין לגעור בו דאין שום הפסק בזה;